

HUMAN | AKCIJA ZA
RIGHTS | LJUDSKA
ACTION | PRAVA

MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNOG STARANJA
mr Predrag Bošković, ministar

Podgorica, 19. jun 2014.

Predmet: Reagovanje povodom saopštenja ministarstva da u Crnoj Gori nema slučajeva dječijeg rada

Poštovani gospodine Boškoviću,

obraćamo Vam se zbog saopštenja koje je Ministarstvo rada i socijalnog staranja objavilo 12. juna 2014. povodom Svjetskog dana borbe protiv dječijeg rada u kojem je saopšteno da prema podacima Uprave za inspeksijske poslove u Crnoj Gori nije zabilježen slučaj dječijeg rada, što smatramo da nije tačno.

Naime, svakodnevno na ulicama crnogorskih gradova te u ugostiteljskim objektima možemo vidjeti djecu najmanjeg uzrasta kako prose, i to bosu i odjeveni u rite, po kiši i ekstremnim vrućinama, a novac koji prime moraju da predaju onome ko ih je poslao da to rade.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je u svom saopštenju objavilo da se dječijim radom smatra rad kojim se djetetu uskraćuje pravo na djetinjstvo, dostojanstvo i koji je opasan za njegov psihički i fizički razvoj, te da je to najčešće rad zbog kojeg je djetetu onemogućeno školovanje. Ova definicija upravo opisuje prosjačenje, kao vid dječijeg rada, i to vjerovatno prinudnog, pa nam je nejasna tvrdnja da Uprava za inspeksijske poslove nije zabilježila nijedan takav slučaj.

Nije dječiji rad samo onaj rad koji se obavlja u nekoj fabrici ili u drugom zatvorenom prostoru koji inspekcija možda obilazi, već svaki koji ugrožava psihički i fizički razvoj djeteta, kao što je prosjačenje na koje su prinuđena djeca koju svakodnevno sriječemo.

Tvrdnja ministarstva da u Crnoj Gori nema dječijeg rada ne odgovara ni podacima koje je Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore objavio u svom posebnom izvještaju o dječijem prosjačenju u Crnoj Gori iz 2011.

Zaštitnik navodi da je problem prosjačenja aktuelan tokom cijele godine, a posebno je izražen tokom turističke sezone, te da majke vode svoju djecu u prosjačenje kako bi tako izazvale sažaljenje. Zaštitnik dalje konstatuje da su djeca nerijetko primorana da prose i da donose određenu količinu novca svojim roditeljima kao i da je zabrinjavajuća činjenica da ova djeca ne pohađaju škole, nemaju zdravstveno osiguranje niti su upisana u matične knjige. Kao takva, odrastaju u jednom neprijateljskom okruženju, što vodi tome da prihvate taj model ponašanja te da se na isti način,

kada postanu roditelji, ophode prema svojoj djeci u budućnosti. Uslovi u kojima se djeca nalaze, žive i provode svoje djetinjstvo na ulici predstavlja jedan od najtežih i najgrubljih oblika povreda prava djeteta. Naime, takve životne okolnosti djeci uskraćuju mnoga prava zagarantovana UN Konvencijom o pravima djeteta, kao što su prava iz socijalne zaštite, zdravstvene zaštite i dr.

Prema podacima koje je Zaštitnik dobio od djece koja prose:

- 59% djece prosi na ulici svakog dana
- 79% djece ne ide ili je prestalo da ide u školu
- 59% djece se osjeća loše što se bavi prosjačenjem
- 75% djece ne bi željelo da to nastavi da radi
- 83% djece smatra da nema izbor i da se mora baviti prosjačenjem

Prema informacijama koje je Zaštitnik dobio od Centra za djecu i mlade "Ljubović", koji ima prihvatnu stanicu za djecu zatečenu u skitnji, djeca Centar napuštaju u momentu kada neko dodje po njih. Centar je dužan da preda dijete osobi koja za dijete garantuje iako često nije pouzdan identitet same osobe niti je to moguće brzo i efikasno provjeriti. Stoga, gotovo uvijek ostaje sumnja da lica koja djecu odvođe nijesu njihovi roditelji/staratelji, već osobe za koje djeca upravo rade.

Crna Gora je prema Konvenciji o pravima djeteta UN-a obavezna da zaštiti dijete od ekonomske eksploatacije i rada koji može biti opasan ili ometa obrazovanje djeteta ili šteti njegovom zdravlju.

HRA podsjeća da Zakon o javnom redu i miru za prisiljavanje na prosjačenje maloljetnog lica predviđa kaznu zatvora od 30 do 60 dana, dok Krivični zakonik prosjačenje maloljetnog lica prepoznaje kroz krivična djela "Zapuštanje i zlostavljanje maloljetnog lica" sa zaprijećenom kaznom od tri mjeseca do pet godina zatvora i "Tgovina ljudima" sa zaprijećenom kaznom od tri do deset godina zatvora.

Sve ovo govori da je i prosjačenje vid dječijeg rada i Ministarstvo rada i socijalnog staranja je u dužnosti da preko centara za socijalni rad i Uprave za inspekcijske poslove uloži sve napore na suzbijanju ove pojave i zaštiti djecu koja su prinuđena na prosjačenje.

Očekujemo od Vas odgovor, odnosno da revidirate saopštenje.

S poštovanjem,

Danilo Ajković
koordinator projekta
Akcija za ljudska prava